

Сүлүктү шаардык кенешинин (жетинчи чакырылыши) XXIV сессиясы

Токтом № 102

Сүлүктү шаары

05.04.2023ж

**Сүлүктү шаарынын аймагында көрктөндүрүү, жашылдандыруу, тазалыкты жана
тартилти сактоо боюнча Эрежени бекитүү жөнүндө**

Сүлүктү шаардык мэриясынын 13.03.2023ж. №01-12/562 сандуу Кыргыз Республикасынын Президентинин “Улуттук тазалык күнү жана 2023-2025-жылдар мезгилине тиричилик калдыктарын ишетүү боюнча натыйжалуу инфраструктура түзүү боюнча иш-аракеттер планы жөнүндө” 06.09.2022ж. №305 Жарлыгын жетекчиликке алып шаардын аймагында көрктөндүрүү, жашылдандыруу, тазалыкты жана тартилти сактоо боюнча иштелип чыккан Эрежесин бекитип берүү жөнүндөгү каты боюнча шаардык кенештин “Өнөр жай, транспорт, жол, коммуналдык иштер, таза суу жана тазалык” боюнча туруктуу комиссиясынын сунушун угуп жана талкуулап Кыргыз Республикасынын «Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө» Мыйзамынын 34-беренесине ылайык Сүлүктү шаардык кенеши

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Сүлүктү шаарынын аймагында көрктөндүрүү, жашылдандыруу, тазалыкты жана тартилти сактоо боюнча Эреже бекитилсин;
2. Бекитилген Эрежедеги талаптардын аткарылышын камсыз кылуу жана көзөмөлдөө шаардык мэрияга милдеттендирилсін;
3. Токтомдун аткарылышын көзөмөлдөө шаардык кенештин “Өнөр жай, транспорт, жол, коммуналдык иштер, таза суу жана тазалык” боюнча туруктуу комиссиянына жүктөлсүн.

Төрага:

Р.М. Жайнаков

Сұлұқту шаарының аймагында көрктөндүрүү, жашылданыруу, тазалыкты жана тартипти сактоо боюнча Эрежелер

§1. Жалпы жоболор

1. Сұлұқту шаарының аймагында көрктөндүрүү, жашылданыруу, тазалыкты жана тартипти сактоо боюнча эрежелер (мындан ары - Эрежелер) Кыргыз Республикасының укук бузулар жөнүндө кодексине, “Өндүрүш жана керектөө калдықтары жөнүндө”, “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Кыргыз Республикасының Мыйзамдарына, “Улуттук тазалык құнұ жана 2023-2025-жылдар мезгилине тиричилик калдықтарын иштетүү боюнча натыйжалуу инфраструктура түзүү боюнча ишаралеттер планы жөнүндө” Кыргыз Республикасының Президентинин 2022-жылдын 6-сентябрьнадагы №305 Жарлығына жана калктуу конуштарды тышкы көрктөндүрүү жана айланычайрану коргоонун абалына талаптарды аныктаган Кыргыз Республикасының башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.

2. Эрежелер тышкы көрктөндүрүү, жашылданыруу жаатында бирдиктүү жана милдеттүү талаптарды белгилейт, менчигинин түрүнө карабастан бардык юридикалык жана жеке жактар үчүн шаардың аймагын тазалоонун жана тейлөөнүн тартибин аныктайт.

3. Сұлұқту шаарының жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары ушул Эрежелерде белгиленген көрктөндүрүү маселелери менен байланышкан жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүү үчүн жоопкерчиликтүү болушат.

4. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы өз ыйгарым укуктарының чегинде көрктөндүрүү маселелерин аткаруу боюнча кызмат көрсөтүүчүлөрдү аныктайт.

§2. Негизги түшүнүктөр жана терминдер

5. Ушул Жободо төмөнкүдөй түшүнүктөр жана терминдер колдонулат:

Абонент - тиричилик таштандыларын чыгаруу жана жок кылуу боюнча кызматтарды көрсөтүүгө келишим түзгөн же түзүүгө милдеттүү жеке же юридикалык жак;

Калктуу конуштун сырткы келбетин көрктөндүрүү - калктуу конуштун айланасында калктын жашоосу жана эс алуусу үчүн жагымдуу шарттарды түзүүнү камсыз кылуучу иштердин жана элементтердин топтому;

КТТК (катуу турмуш-тиричилик калдықтары) чыгаруу - атайын автотранспортторго ташып жүктөө, таштанды жайларын жана аларга кире бериш жерлерди төгүлгөн таштандылардан тазалоо, андан ары катуу калдықтарды чогултуучу жайлардан жок кылуу жайларына ташып жеткирүү;

Газон - жасалма жол менен түзүлгөн чөп калтаган жер тилкеси түрүндө жашылданыруу элементи;

Бекитилген аймак - юридикалык же жеке жактардын менчигинде, ижарасында же пайдалануусунда имараттар, үй чарбалары, курулуштар жана башка объекттер жайгашкан аймак;

Жашылданырылган жерлер - жасалма түрүндө жана табигый өсүп чыккан бак-дарак, бадал жана чөп өсүмдүктөрү;

Ири көлөмдүү таштандылар - керектөөдөн чыккан жана көлөмүнүн чондугуна байланыштуу атайын таштанды ташуучу унаалар менен ташууга мүмкүн болбогон үй тиричилик жана чарбалык иштердин калдықтары (тиричилик техникасы, эмерек ж.б.);

Контейнер аяңтчасы - өндүрүштүн жана үй тиричилике керектелген буюмдардын калдықтарын, катуу турмуш-тиричилик калдықтарын чогултуу жана убактылуу сактоо үчүн керектүү сандагы контейнерлер орнотулуп, атайын жабдылган аяйт;

Таштанды - ар кандай калдықтар, анын ичинде катуу турмуш-тиричилик калдықтары, ири көлөмдүү калдықтар, керектөө жана өндүрүш калдықтары;

Уруксат берилбegen жерге ташталган таштандылар - чектелген аянтта көлөмү 30 куб метрден ашык юридикалык же жеке жактардын ишинин жүрүшүндө пайда болгон катуу турмуш-тиричилик калдықтары, көлөмдүү таштандыларды, өндүрүш жана курулуш калдықтарын, башка калдықтарды түш келген жерге (уруксатсыз) таштоо (жерге салуу) же сактоо.

Парк - эс алууга жана көнүл ачуучу оюн-зоок өткөрүүгө арналган жалпы пайдалануудагы жашылданырылган аймак;

Катуу турмуш-тиричилик калдықтарды чогултуу, чыгаруу жана жок кылуу боюнча кызматтарды көрсөтүүчү (Сұлұқту -Тазалык МИ) - катуу турмуш-тиричилик калдықтарды чогултуу, ташып чыгаруу, жок кылуу жана калктуу конуштун аймагын санитардык тазалоо боюнча Сұлұқту шаарының мэриясының алдындағы муниципалдық ишкана.

Курчап турган айланадагы аймак - юридикалык же жеке жактардын менчигинде, ижарага алынған же пайдаланылган жер тилкесинин, имараттын, чарбалык курулуштун жана башка объекттердин чек араларына периметри боюнча тикелей чектеш, ижара укугунан башталған муниципалдық аймак;

Коомдук келишим (ушул Эрежелер үчүн) - кызмат көрсөтүүчү менен керектөөчүнүн ортосунда түзүлгөн келишим, анда кызмат көрсөтүүчү ага кайрылган ар бир адамга карата аткарууга милдеттүү кызматтарды көрсөтүүчүнүн милдеттери белгиленген;

Коомдук сунуш/оферта (ушул Эрежелер үчүн) – кызмат көрсөтүүчүнүн сунушу, андан сунуш киргизген кызмат көрсөтүүчүнүн сунушта көрсөтүлгөн шарттарда келишим түзүү эрки байкалат;

Аймакты санитардык жактан тазалоо – аймакты тазалоо, көчөдөгү таштандыларды, калдыктарды чогултуу;

Көчөдөгү таштандылар – жолдордо, тротуарларда, эс алуучу сейил бактарда жана башка коомдук жайларда пайда болгон таштандылардын түрү (көчө таштандылары), алар грунт, кум-таш, топурак, табигый өсүүчү бак дарактардын материалдары (жыгачтар, өсүмдүктөрдүн калдыктары), кагаз, картон, полиэтилен, айнек, чүпүрөк, металл жана башка материалдардан турат.

Катуу турмуш-тиричилик калдыктарды (мындан ары - КТТК) – адамдар күнүмдүк турмуш-тиричилигинде колдонгон, анын ичинде тамак-аш азыктарын жасоодон, турак үйлөрдү, үйдүн тегерегиндеги короолорду жана жалпы эл колдонуучу жайларды жылоноодон, турак жайларда үй жаныбарларын жана үй канаттууларын багуудан пайда болгон жана ошондой эле эскирген, үйдөгү пайдаланылбай калган буюмдардын калдыктары.

§3. Катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чогултуу жана чыгаруу иштерин уюштуруу

6. Шаарга караштуу жерде жашаган же өзүнүн ишмердүүлүгүн жүргүзгөн физикалык же юридикалык тараптар (абоненттер) КТТК ташып чыгаруу кызматын көрсөтүүчү менен КТТК ташып чыгаруу боюнча келишимдерди түзүүгө милдеттүү.

7. Жеке турак жайларда жана көп кабаттуу үйлөрдө жашаган тургундарга КР Жарандык кодексинин нормаларына ылайык коомдук келишимдерди же коомдук офертанын негизиндеги келишимдерди түзүүгө жол берилет.

8. Сүлүктүү шаарынын аймагынын жерлеринде КТТКны төмөнкү фракциялар боюнча милдеттүү түрдө сорттоо жүргүзүү киргизилет:

- 1) Пластик бөтөлкөлөр, полиэтилен баштыктар, кагаз-картон сыйктуу кайра иштетүүчү калдыктар;
- 2) Мөмө-жемиштер, жашылчалар түрүндөгү органикалык калдыктар;
- 3) Калдыктар, сөөк, айнек, темир тезек буюмдары, от жаккандан чыккан күл сыйктуу кайра иштетилбegen таштандылар.

9. Жеке турак жайларда жашаган тургундар калдыктарды мүшөктөрө бөлүштүрүп иргейт.

10. Тургундар кварталдын/айылдын чогулушунда кийинки ташып чыгуу үчүн калдыктарды сактоочу жайларды макулдашат.

11. Кызмат көрсөтүүчү өзүнүн мүмкүнчүлүгүнө жараша тургундарды кайра иштетүүчү калдыктарды сорттоо салуу үчүн мүшөктөр менен камсыздайт.

12. Абонент кайра иштетилүүчү калдыктарды иргө/сорттоо боюнча өзүнүн милдеттенмелерин адилеттүүлүк менен аткаралган учурда, кызмат көрсөтүүчү андай кардар үчүн тарифтик бааны төмөндөтүү мүмкүнчүлүгүн каратыгат.

13. Көп кабаттуу үйлөрдө жашаган тургундар калдыктарды контейнерлерге чогуллат.

14. Контеинер аяңтчаларынын бети асфальтталып же бетон менен жабылып, кирип-чыгууга ыңгайлуу жолдун боюнда эңкейиште жайгацууга тийиш.

15. Контеинер аяңтчаларынан ага жакын жайгашкан жерге таштандылар жайылбашы үчүн үч тарабынан тосулган тосмосу болушу керек. Контеинер аяңтчаларын белгиленген тартилте иштелип чыккан жана макулдашылган жеке долбоорлор (эскиздер) боюнча жабык тиитеги даярдоого жол берилет.

16. Контеинерлер дезинфекциялоочу каражаттар менен жууп тазаланып турушу керек.

17. Контеинер аяңтчаларын тазалоо (жыйноо) үчүн жоопкерчилик төмөнкүлөргө жүктөлөт:

- жалпы колдонуудагы муниципалдык аймактарда жайгашкан контеинер аяңтчалары - кызмат көрсөтүүчүгө;

- икарадагы, ээлик кылуудагы, пайдалануудагы аймактарда жайгашкан субъекттерде, физикалык жана юридикалык тараптарда болот;

18. Таштандылар салынган мүшөктөрдү же контеинерлердеги калдыктарды жүктөө учурунда чачылган таштандылар үчүн жоопкерчилик кызмат көрсөтүүчүгө жүктөлөт.

19. Чарба ишмердүүлүгүн жүргүзүүчү мекеме-уюмдардын таштандыларын чогултуу жана убактылуу сактоо ошол ишканалардын ушул максат үчүн атايын жабдылган шаймандарынын күчү менен ишке ашырылат.

20. Таштанды салынган мүшөктөрдү чогултуучу аяңтардын же таштандылар салынган мүшөктөрдүн ашып-ташып жыйылып кетишине, контеинерлердеги таштандыларды өрттөөгө жол берилбейт. Таштандылар графиги боюнча өз убагында ташылып кетүүгө тийиш.

21. Контеинер аяңтчаларын жана контеинерлерди эксплуатациялаган жана тейлекен мекеме-уюмдар өз убагында ремонттот, ондоо иштерин жүргүзүп, пайдалануудан чыккан контеинерлерди алмаштыруусу керек.

22. Таштандыларды чогултуу үчүн жайлар, же контеинерлер жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы, айыл башчылары, кварталдык комитеттер жана катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү менен макулдашыу боюнча атайын жабдылган аяңтчаларга коюлат.

23. Жолдун ётүүчү бөлүгүнө, тротуарларга, газондорго, ошондой эле ирригациялык каналдардан 10 метрден жакын аралыкка таштанды салынган мүшөктөрдү коюуга жана контеинерлерди орнотууга тынуу салынат.

24. Түзүлгөн келишимдерге ылайык абоненттерден таштандыларды чыгаруу катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү тарабынан ишке ашырылат.

25. Кызмат көрсөтүүчүнүн тейлөөсүнө кирбegen юридикалык жактар таштандыларды өздүк автотранспорт каражаттары менен таштанды жайларына ташып чыгарышат.

26. Түзүлгөн келишимдерге ылайык, абоненттерден катуу турмуш-тиричилик калдыктарды ташып чыгаруу учун төлөмдөр шаардык кенеш бекиткен тарифке ылайык алынат.

27. Юридикалык жана жеке жактар катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу жана жок кылуу боюнча кызмат көрсөтүүлөр учун төлөмдөрдү Сүлүктү шаардык кенешинин ченемдик укуктук актыларына жана кызмат көрсөтүүчү менен түзүлгөн келишимдерге ылайык өз убагында жана толук көлөмдө төлөөгө милдеттүү.

28. 27-пунктта көрсөтүлгөн талаптар аткарылбаса, Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө кодексинин ченемдерине ылайык, көркөндүрүү эрежелерин бузгандыгы учун жоопкерчилик тартат.

29. Көлөмдүү таштандыларды (калдыктарды) чыгаруу учун жоопкерчилик или өлчөмдөгү калдыктарга ээ болгон ишканаларга, мекемелерге жана жеке жактарга жүктөлөт.

30. Кыймылсыз обьекттерди курууну жана (же) ондоону жүзөгө ашыруучу жеке жана юридикалык жактар ишти баштоонун алдынча курулуш калдыктарын чыгаруу боюнча келишимдерди түзүүгө, аларды өз алдынча (таштанды чыгаруу келишимине ылайык) же таштанды чыгаруучу кызмат көрсөтүүчү менен түзүлгөн келишим боюнча алыш чыгууга милдеттүү.

31. Газондорду түшкөн жалбырактардан тазалоо, бак-дарактарды санитардык кыркуу, бак-дарактарды кыюу, тосмолорду бузуу, чөптөрдү чабуу жана башка иштердин натыйжасында пайда болгон таштандылар катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү тарабынан жүзөгө ашырылат.

32. Муниципалдык көчөлөрдү жана аянттарды муниципалдык заказ боюнча тазалоонун натыйжасында пайда болгон көчө таштандыларын чыгарууну катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү ишке ашырат.

33. Көчөлөргө, базарларга, сейил бактарга жана башка коомдук жайларга таштанды чөлөктөрөн орнотуу зарыл.

34. Калк массалык түрдө баруучу жайларда таштанды чөлөктөрөн орнотуулуп, бак-дарактарды санитардык кыркуу, бак-дарактарды кыюу, тосмолорду бузуу, чөптөрдү чабуу жана башка иштердин натыйжасында пайда болгон таштандылар катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү тарабынан жүзөгө ашырылат.

35. Таштанды чөлөктөрөн орнотуулуп, бак-дарактарды санитардык кыркуу, бак-дарактарды кыюу, тосмолорду бузуу, чөптөрдү чабуу жана башка иштердин натыйжасында пайда болгон таштандылар катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү тарабынан жүзөгө ашырылат.

36. Кончуу аймакка жана башка коомдук жайларга таштанды чөлөктөрөн орнотуулуп, бак-дарактарды санитардык кыркуу, бак-дарактарды кыюу, тосмолорду бузуу, чөптөрдү чабуу жана башка иштердин натыйжасында пайда болгон таштандылар катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү тарабынан жүзөгө ашырылат.

37. Таштанды чөлөктөрөн орнотуулуп, бак-дарактарды санитардык кыркуу, бак-дарактарды кыюу, тосмолорду бузуу, чөптөрдү чабуу жана башка иштердин натыйжасында пайда болгон таштандылар катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү тарабынан жүзөгө ашырылат.

38. Бөлүнгөн жерге орнотулган таштанды чөлөктөрөн орнотуулуп, бак-дарактарды санитардык кыркуу, бак-дарактарды кыюу, тосмолорду бузуу, чөптөрдү чабуу жана башка иштердин натыйжасында пайда болгон таштандылар катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү тарабынан жүзөгө ашырылат.

39. Таштандыларды уруксатыз таштоого, өрттөөгө күнөөлүү адамдар укук бузуулар жөнүндө колдонуудагы мыйзамдарга ылайык жоопкерчиликке тартылат.

40. Таштандыларды уруксатыз таштаган адамдарды аныктоого мүмкүн болбогон учурда, таштандыларды жок кылуу жана уруксат берилбegen таштанды таштоочу жайларды рекультивациялоо «Сүлүктү Тазалык» муниципалдык ишканасы же ал жактан ыйгарым укук берилген адам тарабынан белгиленген тартипте, белгиленген мөөнөттөрдө аймактын менчик ээсинин же жерди пайдалануучунун каражаттарынын эсебинен жүргүзүлөт.

41. Таштандыларды жок кылуучу жайларды күтүү учун жоопкерчилик Сүлүктү шаарынын мэриясына жана таштандыларды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүчү (Сүлүктү -Тазалык МИ) жүктөлөт.

§4. Санитардык тейлөө жана аймакты тазалоону үүштүрүү

42. Жалпы пайдалануучу жайларды санитардык жактан тейлөө таштандыларды, калдыктарды үзгүлтүксүз тазалоону, кышында - карды, музду тазалоону, жолдун бөлүгүн жана тротуарларды кум менен себүүнү, жайында - жолдун беттерин, тротуарларды, чакан архитектуралык формаларды жууп, сугаруу, газондорду чабуу, жашыл аяңчаларды кароону камтыйт.

43. Уюмдар, чарба жүргүзүүчү субъекттердин менчик ээлери, турак жайлардын жана турак эмес жайлардын менчик ээлери өз каражаттарынын эсебинен бөлүнгөн, бекитилип берилген жана ага чектеш аймактарды күн сайын санитардык тазалоону өз алдынча жүргүзүүгө, же болбосо жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы менен келишиими бар санитардык тазалоо кызматтарын көрсөтүүчү менен тиешелүү келишимди түзүүгө милдеттүү.

44. Таштандыларды сактоо кызмат көрсөтүүчү менен түзүлгөн келишимге ылайык жүргүзүлөт.

45. Технологиялык карталарга жана башка документтерге ылайык муниципалдык заказ боюнча башка коомдук аймактардын көчөлөрүн, аянттарын, сейил бактарын, ирригациялык тармактарын тазалоо иштерин үүштүрүү жана жүргүзүү учун кызмат көрсөтүүчү жоопкерчилик тартат.

46. Имараттардын жана курулуштардын, турак жана турак эмес жайлардын менчик ээлери, ижарачылары, аларга бекитилген аймактардын чегинде, чарбалык жана турак жай участокторун, жашыл аяңчаларды жана ирригациялык тармактарды үзгүлтүксүз тазалоону, күтүүнү камсыз кылууга милдеттүү, анын ичинде:

- узундугу боюнча - имараттарга, үй чарбаларына же участокторго жанаша турган бүткүл аймак боюнча;
- туурасы боюнча - жолдун же сквердин жүрүүчү бөлүгүн бойлото, ал эми бир жактуу имаратта – жүрүүчү, анын ичинде карама-каршы тротуарды кошуп, бөлүктүн туурасын бойлой:

47. Эгерде бир имаратта бир нече пайдалануучулар (ижарачылар) жайгашкан болсо, ага чектен аймакты санитардык жактан тейлөө үчүн жоопкерчилик имараттын менчик эссиңе жүктөлөт. Бул учурда жоопкерчилик чөйрөлөрүнүн чектерин аныктоо ижара келишими же имаратты бардык пайдалануучулар кол койгон келишим менен да аныкталышы мүмкүн.

48. Кызмат көрсөтүүчү жолдордун бөлүктөрүн, көчөлөрдү жана аянттарды, тротуарларды, коомдук транспорттун аялдамаларын (ижараага алынгандардан тышкары) жана башка муниципалдык аймактарды. анын ичинде газондордун жана ирригациялык тармактарды тазалоо менен кошо, ошол жерлерде түш келли чачылып калган таштандыларын тазалайт.

49. Кызмат көрсөтүүчү коомдук дааратканаларды күтүүнү жана тейлөөнү камсыз кылат.

50. Шаар мэриясы көчөлөгүубактылуу соода жайларын, соода объектилерине жанаша жайгашкан аймактарды (соода павильондору, курама соода борборлору, чатырлар, күркөлөр ж.б.) тазалоо үчүн жоопкерчилики ушул соода объектилеринин ээлерине жүктөйт.

51. Узак мөөнөткө пайдаланылбай жаткан жана өздөштүрүлбөгөн аймактарды, имараттар бузулган жерлерди тазалоо үчүн жоопкерчилики ушул аймакка бекитилген жерди пайдалануучуларга же жер ээлерине жүктөлөт.

52. Көп кабаттуу үйлөрдүн чектеш аймактарынын тазалыгы үчүн турак жай ээлеринин кызыкчылкыларын көргөн уюмдар жооп берет.

53. Суу канализациясын (дренаждык тармакты) бүтөп коюуга, ошондой эле калдыктарды жана тиричилик таштандыларын суу кудуктарына төгүүгө тыюу салынат.

§5. Тартипти, тазалыкты жана көрктөндүрүүнү камсыз кылуу

54. Юридикалык жана жактар айыл өкмөттөрүнүн бүткүл аймагында, анын ичинде коомдук жайларда тазалыкты жана тартипти сактоого, көрктөндүрүү элементтеринин (жолдор, тротуарлар, газондор, кичи архитектуралык формалар, сырткы жарыктандыруу, ирригациялык түйүн ж.б.) бузулушуна жана зыян тартышына жол бербөөгө, ар кандай мүлк объектилерине кам көрүүгө милдеттүү.

55. Шаар аймагында тиричилик жана курулуш таштандыларын, өндүрүш калдыктарын, контейнерлерди, кыйылган бак-дарактарды, жалбырактарды, карды жалпы пайдаланылып жаткан жерге чыгарууга жол берилбейт.

56. Таштанды чөлөктөрдөн, көчө чырактарын, эстеликтерди, отургучтарды жана башка чакан архитектуралык формаларды бузууга жана зыян келтириүүгө тыюу салынат.

57. Ишканалардын жана жеке чарбалардын ички аймактарында, жер тилкелеринде таштандыларды, жалбырактарды, контейнерлерди, автоунаалардын дөңгөлөктөрүн, өндүрүш калдыктарын ерттөөгө, от жагууга, таштандыларды көмүүгө тыюу салынат.

58. Газондорго, гүлзарларга, клумбаларга, балдар аянтчаларына, ирригациялык жана коллектордук-дренаждык тармактарга ар кандай багыттагы объектилерди жайгаштырууга, ошондой эле ирригациялык тармактардын жумушчу бөлүгүн тарытуучу түтүктөрдү төшөөгө тыюу салынат.

§6. Жашылданылуу

59. Объектилерди жашылданылуурауга төмөнкү иштер кирет:

- бак-дарактарды отургузуу,
- бак-дарактарды жана бадалдарды, гүлзарларды багуу боюнча иштер – жер кыртышын азыктандыруу, сугаруу, жумшартуу, отто чөптөрдү тазалоо, өсүмдүктөрдү зыянкечтерден, илдөттерден жана отто чөптөрдөн коргоо, жылуулукту сүйүүчү өсүмдүктөрдү коргоо (бардык тиешелүү жумуштарды аткаруу менен), жер семирткичтерди, таштандыларды жүктөө жана түшүрүү; куурал калган жана кулай турган дарактарды кыюу жана башкалар;
- газонду багуу боюнча жумуштар - тырмоо, жумшартуу, жер семирткичтерди чачуу, сугаруу, отто чөптөрдү тазалоо, таштандыларды жана түшкөн жалбырактарды жыйноо, топуракка отургузуу, газондун капиталындаагы өсүмдүктөрдү кыюу, чөптөрдү чабуу, пестицилдер жана гербицилдер менен дарылоо;
- скверлерди жана бакчаларды тосуу;
- шаар, айыл жерлерин жашылданылуурауга тиешелүү жана башка дагы жумуштарды аткаруу.

60. Жашыл аймактарды талаптагыдай күтүү жана сактоо үчүн жоопкерчилик төмөнкүлөргө жүктөлөт:

- Жалпы пайдалануудагы аймактарда - парктарда, скверлерде, сейил бактарда, көчөлөрдө – жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы аныктаган тиешелүү кызматтарды/иштерди аткаруучуга;
- турак жайлар жайгашкан кичи райондордогу жана квартал ичиндеги участоктордо - үй жана кварталдык комитеттерге, турак жай ээлеринин бирикмелерине, имараттарды ижарага алуучуларга жана жер участокторунун ээлерине;
- уюмдардын, ишканалардын жана башка юридикалык жактардын аймактарында ошол жердеги уюмдардын жетекчилерине;

61. Жашыл аянттардын бардык түрлөрү үчүн сугаруунун жыштыгы май айынан октябрды кошо алганда 7-10 күнде бир жолудан кем эмес болушу керек.

62. Кызматтарды/иштерди сунуштоочу жашыл аянтчалардын таажысын өз убагында кыркууну камсыз кылат.

63. Таажыны санитардык кыркуу иштерине - эскирген, илдетке чалдыккан, куурап калган жана бузулган бутактарды, ошондой эле таажысы ичине карай ескөн же бири-бирине жакын жайгашкан бутактарды алып салуу сыйктуу иштерди аткаруу камтылат. Санитардык кыркуу жыл сайын бүткүл вегетация мезгилиниң жүргүзүлөт.

64. Түзүлүшүн келтириүү үчүн кыркуу - таажыга ылайыктуу түзүлүштү камсыздоо, өсүмдүктөрдүн бийиктигин тегиздөө, жол белгилеринин, светофорлордун ж.б. көрүнүүсүн камсыз кылуу максатында жүргүзүлөт. Бак-дарактарды жана бадалдарды калыптандыруу иштери бак-дарактар чаңдашып (ширелерин бөлүп чыгаруу) жаткан мезгилде (апрель-май) жүргүзүлбөйт.

65. Аймактарды жашылданыруу аларды курулуш материалдарынын калдыктарынан, таштандылардан тазалоодон, жер астындагы коммуникацияларды жана курулмаларды төшөөдөн, жолдорду, өтмөлөрдү, тротуарларды төшөөдөн, аяңчаларды жана тосмолорду иретке келтиргенден кийин жүргүзүлөт.

66. Өсүшү начар бак-дарактарды жана бадалдарды, таажысы бузулган (бир жактуу, жалпак ж.б.), жаракалары бар, ошондой эле зыянкечтерден жана илдеттерден жабыркаган бак-дарактарды отургузууга тыюу салынат.

67. Шаар аймагынын чегинде жайгашкан бардык жашыл зоналар менчигинин түрүнө карабастан бирдиктүү жашыл фондуу түзөт жана коргоого алынат.

68. Менчигинин түрүнө карабастан, аймагында жашыл аяңчалары бар юридикалык жана жеке жактарга, ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жетекчилерине милдеттендирилөт; жана ошондой эле жашыл аяңчаларды талаптагыдай күтүү жана сактоо жоопкерчилигин алгандар төмөнкүлөрдү камсыздашат:

- иштеп жаткан жашыл аяңтардын бузулбай жана жок кылышын толук сакталышына, ошондой эле өсүмдүктөрдү зыянкечтерден, илдеттерден жана отоо чөптердөн коргоону камсыз кылууга;

- жашыл зоналарды өз убагында квалификациялуу күтүүнү жана реконструкциялоону (капиталдык ондоону), анын ичинде бул иштерди аткарууга жашылданыруу боюнча адистештирилген ишканаларды тартуу жолу менен камсыз кылуу;

- жашыл зоналар өскөн аймактардын тиричилик жана өндүрүш калдыктары, курулуш калдыктары, канализация сыйктуу өсүмдүктөрө зыяндуу башка заттар менен булганышына жол бербөө;

- жайында жана кургакчылыкта газондорду, гүлзарларды, бак-дарактарды жана бадалдарды сугаруу;

- газондорду тебелеп кетүүгө жана аларга курулуш материалдарын, кумдарды, калдыктарды, кар, муз сыныктарын жана башкаларды сактоого жол бербөөгө;

- жаңы бак-дарактарды жана бадалдарды отургузуу, жолдордун тармагын өзгөртүү менен кайра куруу жана техникины жайгаштыруу иштери агротехникалык шарттарды так сактоо менен белгиленген тартипте макулдашылган долбоорлор боюнча гана жүргүзүлүүгө тийиш;

- багуу жана ондоо процессинде жүргүзүлгөн бак-дарактарды жана бадалдарды кыюу жана кайра отургузуу иштери бардык учурларда ушул Эрежелердин талаптарына ылайык жүзөгө ашырылат;

69. Жашылданырылган аймактарда төмөнкүлөр тыюу салынат:

- жашыл аяңчаларды кыюуга же жок кылууга уруксат берилген учурларын кошпогондо, жашыл аяңчаларды бузууга жана жок кылууга;

- тиешелүү кызматтардын макулдугу жок бак-дарактарды, бадалдарды өз алдынча кыюуга жана отургузууга, огороддорду жана газондорду иретке келтириүүгө;

- бакчанын жана парктын жолдорун тазалоодон алынган таза кардан тышкary, таштандыларды, карларды жана музларды төгүүчү жайларды уюштурууга;

- калдыктарды жана башка булганган заттарды газондорго төгүүгө;

- жалбырактарды күйгүзүүгө, жапырт жалбырак түшүү мезгилини аларды арыктарга шыптырып салууга, алар менен бак-дарактарды жана бадалдарды көмүп салууга (аларды көчө бойлой жайылып кетпеши үчүн үймөктөрө чогултуу, компост салуу үчүн атايын бөлүнгөн жерлерге алып салуу же таштанды жайларына алып баруу максатка ылайыктуу);

- от жагууга жана өрт коопсуздүгүнүн эрежелерин бузууга;

- бак-дарактарга мыктарды кагууга, бак-дарактарга зыян келтириүүчү илгичтерди, көрнөк-жарнактарды, кулактандырууларды, мамлекеттик номурларды, белгилерди, электр зымдарын, лампалардын электр гирляндаларын, тuu гирляндаларын чалтоого, тикенек зымдарды жана башка тосмолорду тосууга;

- дарактардан шире, чайыр алууга, кабыгын кесип, оюктарды, жазууларды жасоого жана башка механикалык зыян келтириүүгө;

- белгиленген эрежелер боюнча макулдашуусуз инженердик коммуникацияларды тошоо үчүн казуу иштерин жүргүзүүгө;

- газондордо жана жашыл мейкиндиктери бар башка аяңтарда транспорт каражаттарын өткөрүү жана токтотуга;

- гүлдөрдү үзүп, дарактардын жана бадалдардын бутактарын сыйндырууга;

70. Жашыл аймактарды жаңыдан куруу, реконструкциялоо, калыбына келтириүү боюнча бардык иштер шаар мэриясы же ал ыйгарым укук берген уюм менен белгиленген тартипте макулдашылып, иштелип чыккан жана бекитилген долбоордук документтерге ылайык жүргүзүлүүгө тийиш.

§7. Тышкы жарыктандыруу

71. Муниципалдык менчиктеги тышкы жарыктандыруу тармактарын тейлөө жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан дайындалган кызмат көрсөтүүчү/подрядчы тарабынан жүргүзүлөт.

72. Жарык берүүчү тармактарды эксплуатациялоо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 22-августундагы № 155 токтомун менен бекитилген электр энергиясын пайдалануу эрежелери менен жөнгө салынат.

73. Тышкы жарыктандырууну күйгүзүү жана өчүрүү жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы тарабынан иштелип чыккан жана бекитилген графиктер боюнча жүргүзүлөт.

74. Жергиликтүү бийлик коомдук жайларда иштебей турган көчө чырактарынын санына жол берилген ченемди белгилейт.

75. Металл мамылар жана тышкы жарыктандыруунун башка элементтери таза, дат басылбашы жана зарыл болгон учурда сырдалышы керек, бирок үч жылда бир жолудан кем болбоого тийши.

76. Жеке жана юридикалык жактар өздөрүнө берилген аймактарда орнотулган же сатып алынган тышкы жарыктандыруунун элементтерин жабдууга жана жакшы абалда кармап туроо мильдеттүү.

77. Сырткы жарыктандыруунун жана майрамдык иллюминациянын жаңыдан киргизилген элементтерин жайгаштыруу жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы менен макулдашылат.

§8. Көмүр өндүрүү ишканаларына жана жеке тартаптарга тиешелүү оор жүк ташуучу автоунаалардын, шаардын аймагындагы көмүр сорттоочу объекттердеги тазалыкты сактоо

78. Шаар аймагындагы көмүр өндүрүү ишканаларына жана жеке тартаптарга тиешелүү болгон оор жүк ташуучу автоунаалардын шаар ичинде жол жүрүүдө таштанды же ташылып бара жаткан көмүрдүн калдыктарынын, шаардын аймагындагы көмүр сорттоочу объекттердеги ишмердүүлүк тургуналарга, коомдук жолго же жалпы калктуу конушка тийгизген терс таасирин алдын алуу жана тазалыкты сактоо боюнча ини-чаралар жана тиешелүү иш алып баруу менчигинин ээсине жүктөлүп мильдеттендирилет.

79. Шаар аймагындагы көмүр сорттоочу объекттердеги тазалыкты жана ушул жаатта тартипти сактоо боюнча жоопкерчилик менчигинин ээсине жүктөлөт жана ээлеген жерине карата тиешелүү чараларды көрүү - жерди өз багытында колдобогон учурда, андай факты ыйгарым укуктуу комиссиинин тиешелүү корутундуусуна жана түзүлгөн келишимдин шарттарына ылайык чаралар көрүү жагы Сүлүктүү шаарынын мэриясынын алдындағы муниципалдык менчикке жүктөлөт.

§9. Эрежелерди бузгандыгы үчүн юридикалык жактардын, кызмат адамдарынын жана жарандардын жоопкерчилиги

80. Ушул Эрежелерди бузгандыгы үчүн Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына жана башка ченемдик укуктук актыларына ылайык тартиптик, жарандык жоопкерчилик белгиленет.

81. Бул Көрктөндүрүү эрежелерин бузууга күнөөлүү юридикалык жана жеке жактар Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө кодексинин 114-беренесинин 1-пунктуна ылайык жоопкерчиликке тартылышат.

82. Таштандыларды белгиленбеген жерлерде чыгарган, өрттөгөн юридикалык жана жеке жактар Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө кодексинин 115-беренесине ылайык жоопкерчилик тартат.

83. Юридикалык жана жеке жактар көп батирлүү турал жайлардын жалпы пайдалануучу жайларындагы санитардык жактан тейлөө эрежелерин бузгандыгы үчүн Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө кодексинин 110-беренесине ылайык жоопкерчилик тартышат.

84. Укук бузуулар жөнүндө иштерди кароого ыйгарым укуктуу жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын атаяны комиссиялары белгиленген тартипти бузгандарга Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө кодесине ылайык жаза чараларын көрөт.

85. Укук бузуулар боюнча комиссиянын иши Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан бекитилүүчү жобо менен жөнгө салынат.